

**Бойове застосування
вогнеметних підрозділів в
урбанізованій (гірській)
місцевості (група, відділення,
взвод). За досвідом
проведення ООС (раніше
АТО)**

Військова навчально-методична публікація “Бойове застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості (група, відділення, взвод)” розроблено робочою групою офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки ЗС України та погоджено з зацікавленими органами військового управління Збройних Сил України.

Цей Методичний посібник надає рекомендації щодо порядку застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості, а також деякі аспекти підготовки вогнеметних підрозділів до дій в гірській місцевості та населених пунктах за досвідом проведення ООС (раніше АТО).

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО
З ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ ДОКТРИН
ТА ПІДГОТОВКИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

**БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ
ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
В УРБАНІЗОВАНИЙ
(ГІРСЬКІЙ) МІСЦЕВОСТІ
(ГРУПА, ВІДДІЛЕННЯ, ВЗВОД)
ЗА ДОСВІДОМ ПРОВЕДЕННЯ
ООС (РАНІШЕ АТО)**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

УДК 358.116(477)

Б 77

Б 77 **Бойове застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості (група, відділення, взвод). За досвідом проведення ООС (раніше АТО).** — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 37 с.

ISBN 978-611-01-2720-2

Військова навчально-методична публікація “Бойове застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості (група, відділення, взвод)” розроблено робочою групою офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки ЗС України та погоджено з зацікавленими органами військового управління Збройних Сил України.

Цей Методичний посібник надає рекомендації щодо порядку застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості, а також деякі аспекти підготовки вогнеметних підрозділів до дій в гірській місцевості та населених пунктах за досвідом проведення ООС (раніше АТО).

ISBN 978-611-01-2720-2

© «Центр учбової літератури», 2022.

ЗМІСТ

	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	4
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	5
1	ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПАЛЮВАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	6
1.1	Початок ери сучасних вогнеметів	7
1.2	Розвиток вогнеметів під час воєн і локальних конфліктів	8
2	ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В УРБАНІЗОВАНИЙ (ГІРСЬКІЙ) МІСЦЕВОСТІ	13
2.1	Завдання вогнеметних підрозділів ланки відділення - взвод	13
2.2	Цілі для вогнеметання в умовах міської забудови та гірської місцевості	13
2.3	Досвід застосування вогнеметних підрозділів у локальних конфліктах на територіях колишніх республік СРСР в урбанізованій (гірській) місцевості	14
2.4	Застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	14
2.5	Управління вогнеметним взводом (відділенням) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	19
Додатки:		
1	Варіант проведення тренування з управління вогнеметним підрозділом в ході бою	25
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	27
	ДЛЯ ЗАМІТОК	28

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Вогневе ураження противника із застосуванням вогнеметної зброї – комплекс заходів щодо знищення живої сили противника, бойової легко броньованої техніки, фортифікаційних та інших споруд із застосуванням вогнеметів.

Вогнеметання по окремій цілі - це вогнеметання, що ведеться самостійно або групою вогнеметників по точковій цілі. Окремою ціллю є різноманітні вогневі засоби – гармати, пускові установки ПТКР, БМП, БТР, гусеничні тягачі, автомобільна техніка, жива сила в земляних фортифікаційних спорудах, броньовані та бетонні вогневі споруди.

Залпове вогнеметання – це одночасне вогнеметання (здійснюється за короткий проміжок часу) з декількох вогнеметів за єдиною командою (сигналом). Порядок вогнеметання визначається із урахуванням характеру цілі, наявності вогнеметників та вогнеметів.

Зосереджене вогнеметання - це вогнеметання, що ведеться одночасно двома (трьома) групами вогнеметників по окремій цілі, яка розосереджена по фронту (в глибину). Це вогнеметання застосовують під час дій із завчасно зайнятих вогневих позицій на підступах до переднього краю і в проміжках між районами оборони (опорними пунктами).

Одиночне вогнеметання – це вогнеметання, яке ведеться з одного вогнемета. При цьому розуміють, що коли вогнеметання веде група, то кожен вогнеметник групи веде самостійне вогнеметання. Постріли проводяться через неоднакові проміжки часу.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

У цьому методичному посібнику умовні позначення та скорочення наведено в тексті.

1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПАЛЮВАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Вважається, що зброя масового ураження - привілей ХХ століття. До неї традиційно відносять хімічну, бактеріологічну (біологічну) та ядерну зброю. Але чомусь забувають про бойовий вогонь. Адже запалювальна зброя постійно використовується протягом усієї історії людської цивілізації і її ефективність цілком порівнянна з дією сучасних видів зброї масового ураження.

За допомогою стародавнього як світ вогню століттями успішно вирішувалися бойові завдання, які тепер асоціюються з новомодними видами зброї масового ураження - знищувалися квітучі міста (геноцид), посіви та ліси цілих країн (екологічна війна). Тому запалювальні засоби по їх бойовій ефективності цілком можна назвати ядерною зброєю античності. Але і на порозі III тисячоліття бойове полум'я є одним з найголовніших і потужних вражаючих факторів сучасної зброї. Більш того - вогнеметно-запалювальна зброя вважається одним з найбільш варварських методів сучасної війни.

Поряд з поширеним використанням вогню в мирних цілях люди здавна користуються ним як потужним засобом ураження і руйнування під час воєн. Століттями загарбники проходили "вогнем і мечем" по завойованих країнах. І саме це було одним з основних видів враження противника - вогонь і меч! (і саме в цьому порядку: спочатку вогонь, а вже потім і меч). І якщо мечі в наш час вийшли із застосування, то грізне полум'я в військовій справі живе і процвітає понині, лише тільки багаторазово посиливши свою вражаючу силу. Чого варта одна тільки назва самої надійної та ефективної тактики спустошення ворожої території - тактики "випаленої землі"!

Вогонь – найстаріша в історії людства зброя, що є найбільш універсальною в усі часи і в усіх народів. З'являються нові і зникають старі засоби збройної боротьби, але вогонь був, є і буде одним з основних засобів ураження противника при будь-якому рівні розвитку техніки, технології, цивілізації.

Ефективність полум'я як зброї визначається тим, що досить виникнути навіть невеликою осередку вогню, і пожежа вже цілком самостійно триватиме до тих пір, поки не згорить все, що може горіти. Наочний приклад: щоб одним махом знищити місто середнього розміру з допомогою вибуху, необхідно як мінімум мати ядерну бомбу. А щоб отримати той же ефект за допомогою вогню – досить і одного сірника.

Наші пращури використовували вогонь на війні з неменшою винахідливістю, ніж ми, застосовуючи запалювальні речовини, які не поступаються іноді по своїй бойовій ефективності надсучасним, розробленим на рівні "високих технологій".

Тут слід зазначити, що ніколи в історії людства не існувало абсолютної зброї, придатної до застосування завжди і всюди, в будь-якій тактичній чи стратегічній ситуації. У різний час на цю роль претендували різні види зброї – наприклад кулемети, танки, авіація, ядерна зброя, лазери і зброя "зоряних воєн", - але навіть така настільки вражаюча зброя, як ядерна, не є

насправді універсальною, і на її застосування накладається безліч обмежень: технічних, політичних, фізичних, екологічних, юридичних, етичних тощо. Але проходили століття, приходили і йшли в небуття, змінюючи один одного, претенденти на верховний статус в світі зброї, і, мабуть, тільки запалювальна зброя, не будучи, зазвичай, повністю універсальною, більш за все наближається до цього поняття. Протягом всієї військової історії вона практично завжди виявлялась одним з головних вражаючих факторів, з однаково високою ефективністю вирішуючи як тактичні, так і стратегічні завдання війни. Запалювальній зброї часто належала вирішальна роль результатів багатьох битв, облог, воєн, що змінювали обличчя історії.

Цікаво, що пращуром сучасної вогнепальної зброї стала саме зброя вогнеметна. Тому стародавні запалювальні бойові пристрої з'явилися родоначальниками не тільки суперсучасних напалмів і термобаричних вогнеметів, але й усього спектра сучасної грізної вогнепальної зброї.

Вогнеметно-запалювальна зброя, за поглядами військових фахівців, призначена для ураження живої сили і військової техніки, а також для створення пожеж за допомогою впливу полум'я і високої температури горіння спеціальних речовин. Вона включає запалювальні речовини і засоби їх доставки до цілі. Фахівці відзначають наступні особливості цієї зброї:

- можливість ураження великих скупчень живої сили і техніки;
- знищення та виведення з ладу на тривалий період часу великих військових об'єктів і населених пунктів;
- здійснення значного психологічного впливу на людей (знижується їх здатність до опору);

- хворобливість опіків і тривалість стаціонарного лікування уражених.

Вони вважають що низька вартість у порівнянні з іншими видами зброї (оптимальність за критерієм “вартість-ефективність”), а також наявність достатньої сировинної бази дають запалювальній зброї істотні переваги при її масовому застосуванні.

Для доставки запалювальних речовин до цілі призначаються різноманітні вогнеметно-запалювальні засоби, які можуть бути використані різними родами військ.

1.1. Початок ери сучасних вогнеметів

Ранок 9 листопада 1915 року біля Скробовського струмка, де російська і німецька армії вперлися одна в одну потужними лініями траншей і переходів, починався як завжди. З 12 години до 14 години німці три рази кидалися вперед, але рушничним і кулеметним вогнем загналися назад в окопи.

Через годину німці почали четверту за рахунком атаку. Чим вона відрізнялася від попередніх, росіяни зрозуміли відразу. Вперше в історії в бій були введені ранцеві вогнемети! На ділянці оборони 6 роти 217 полку, а також 6 роти 218 полку російської армії палаючі струмені вогнесуміші досягли окопів і викликали в них пожежі. Відстань там між траншеями становило всього

15 – 20 метрів, і німецькі вогнететники (див. рис. 1.1) діяли раптово і приголомшливо.

Рисунок 1.1 – німецький вогнететник часів Першої Світової війни.

На інших ділянках оборони німці створили густу димову завісу, поливаючи землю перед собою палаючою сумішшю, і під її прикриттям підбиралися впритул. Потім вогнететники буквально залили траншеї горючою рідиною - за повідомленнями очевидців, деякі ділянки укріплень в результаті згоріли повністю. Так, наприклад, висота на правому фланзі 217 полку (“Фердинандів ніс”) вся була в помаранчевих язиках полум’я.

Таким чином, навчені гірким досвідом Першої Світової війни, російське (а незабаром і радянське) командування ухвалило - вогнететам бути! І вже на початку 1919 року формується Основна вогнететна рота, що складається з чотирьох взводів і має на озброєнні найрізноманітніші вогнетети, що дісталися Країні Рад у спадок від імперської армії.

1.2. Розвиток вогнететів під час воєн і локальних конфліктів

А тим часом на планеті потихеньку наступав бум вогнететів. Військові, оцінивши високий моральний і вражаючий вплив вогнететної зброї на ворога, вимагали у війська побільше подібної зброї. Вогнетети перестали бути тільки переносними, їх почали ставити на танки і навіть на літаки (правда, останнє не прижилося).

Друга Світова війна з самого початку показала гостру необхідність участі у загальновійськовому бою вогнететних підрозділів. Про це явно говорила проста статистика: всього за роки війни тільки вогнететники Червоної армії (див. рис. 1.2) знищили 33 тисячі солдатів і офіцерів противника, спалили 120 танків і “викурили” противника з більш ніж 5000 оборонних споруд. Тому в Червоній армії широке застосування знайшли різноманітні типи вогнететів - ранцеві, фугасні і танкові.

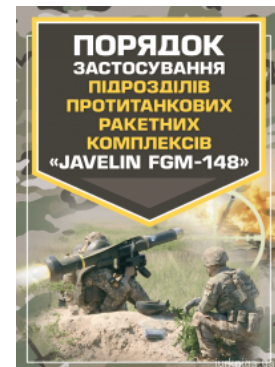
Книги, які можуть вас зацікавити

Інструкція з експлуатації автоматичного гранатомету Mk 19 (M3)

Порядок застосування протитанкового гранатомету ближньої дії 84-мм "CARL GUSTAV"

Порядок застосування підрозділів протитанкових ракетних комплексів "Javelin FGM-148"

Керівництво оператора по експлуатації 40мм високоточним ручним протитанковим гранатометом «PSRL-1» AIRTRONIC USA PRG-7

Сучасні зразки озброєння та військової техніки імовірного противника. Довідник

Керівництво зі стрілецької справи до 73-мм станкового протитанкового гранатомета (СПГ-9М)

[Перейти на сайт](#) →